

Pr. 9. putant inuincibilem difficultatē in particulari v.g. reuelliendi laminam planam à subiecto plano cui coæquatur; diuelliendi folium tabulas dum clausa sunt spiracula, &c. & generaliter efficiendi motum vel impediendi, quoties periculum imminet vacui; Natura, vt aiunt, per occultam vim reluctante ex metu mali illius sui summi. Dicunt illi quidem esse metum hunc & horrorem in Natura; dicunt & summum eius malum esse vacuum; sed id quomodo probant? Certe non memini vidisse me vsquam aliam eius rei rationem, quam quia sic videtur. Alii qui tamen parum Philosophi id probant eo quod vacuum sit impossibile; sicut enim ex præoccupata sententia respondent cum rationem reddunt prædictæ difficultatis in pertulgentis hac de re experimentis de quibus ego dicam cap. 20; interim tamen aduerte huiusmodi Philosophos per circulum redire ad caput, & probare antecedens per conclusionem.

g. Sed per-
tinent prin-
cipium cũ
arandum
exper. ra-
tionē red-
dunt per
vacuum.

h. Alij ma-
le probant
ex neces-
sitate celo-
stium in-
fluxum,

Alij h. eius rei rationem ducunt ex eo quod si vacuum aliquid esset non possent in hunc inferiorem orbem deriuari cœlestia solita influxuum beneficia. Quasi vero non posset hæc nostra tellus carere saltem ad momentum luce, rore, alijsue similibus è cœlo aduectis diuitiis; imo quasi non multo facilius, vt paulo ante insinuaui, cœlestis ille posset ad nos commeatus transmitti per inane quam per plenum: vel quasi posset vniciale vacuum cœli beneficiorum omnium effluvia intercludere. Esto sane, vt non posset per lineam vnā rectā ab vno quodam cœli angulo ad vnā terræ glebulam influxus ire ob interpositum in aliqua eiusdem lineæ parte vacuum; at non propterea non posset ire per lineam refractā, vt accidit quotidie in refractione lucis, & spirituum magneticorum, aliorumque similium. Imo num posset ex alijs partibus cœli in eandem glebam sufficienter illabi necessarius influxus; quemadmodum eidem sufficienter illuminandæ suppeditantur à quibuslibet partibus solis radij, quamuis desit vnus aliquis ab vna eius parte radius ob aliquod intermedium opacum corpusculum longe positum: præterquam quod si lux ab ea solis particula eclipsim, vt sic dicam, patiente non posset ferri directe, potest saltem reflexe, potest & refracte: imo absolute sufficit lux secunda, sufficit & tertia, &c. quod idem de alijs quibuscunque, si forte aliqui sunt à luce diuersi influxus, dici pari iure potest.

6
i. Nimius
in hoc ad-
uersario-
rum scrip-
tulus.

Certe i magna circa rem istam religione tenentur hi autores, quasi dicerent actum iam esse, nullaque posthac via posse ex oriente merces Tolosam inferri ideoque funditus peritum ciuitatem amplissimā, eo quod nescio quis exundans propter imbrem torrens intercluserit suis aquis viam regiam ad vnum vel alterum horarum minutulum. Sed si apud eos non potest etiam ad momentum cœlestibus beneficiis carere tellus; eaque sola est ratio repugnantiae vacui; certe cum non è conuerso putent solem egere beneficiis telluris, poterit ille vacuum intra se admittere saltem ad centrum: imo eadem ratione poterit terra saltem in suo centro admittere vacuum, quandoquidem ibi nullatenus officiet cœlestibus vndique in totam terram impluentibus beneficiis. Vides meo quidem iudicio Lector non bene probari illis rationibus impossibilitatem vacui, sicut nec eius in Natura metum vel horrorem.

7

Secundo alij probant impossibilitatem vacui, vel etiam demonstrant suo iudicio, quia quantumlibet supponamus hydriam v.g. nihil prorsus continere aquæ, vel aëris aliorumue huiusmodi realium corporum; putant nihilominus se demonstrare esse intra eam vere corpus nempe longum, latum, & profundum; quod nemo potest negare; quatenus, cum ab inuicem distent & minime se tangant hydræ parietes, concludunt necessario spatium quod longum, latum, & profundum est, seu (quod idem est) tres habet dimensiones; & consequenter est corpus, & solidum vt vocat Euclid. 1. elem. defin. 1. igitur quia extensio non est nihili, & extensio spatij non differt ab extensione corporis; consequenter corpus est vbi nos vel maxime ponimus esse vacuum: Vnde cum ex natura rei sit impossibile & contradictionem inuoluat esse locum aliquem vacantem huiusmodi corpore, implicat pariter locum aliquem esse vacuum. Ita aliqui argumentantur alias mathematice doctissimi, in quibus Renat. des Cartes principiorum philos. parte 2. num. 16 & sequentibus, sed si hæc demonstratio sapit vtunque mathesim, certe nihil minus sapit quàm physicam, nec recipitur apud Mathematicos qui res physicas tractant non solum mathematicæ, sed insuper vt decet physice. Et quidem i vltro fateor esse in ea hydria corpus mathematicum id est habens esse solum per cognitionem mathematici, sed hoc non impedit quo minus in facta hypothesi hydria sit vacua omni corpore physico reali, de quo vide cap. 1. prop. 1. num. 6; & de hoc intelligo ego, sicut & quibus vt puto Philosophus propositionem de impossibilitate vacui. Ad illud quod ait, extensio non est nihili; distinguendum est, nam extensio mathematica est nihili physici, vel esse potest; physica autem & realis extensio non est nihili. At vero intra concauum hydræ in facta hypothesi nulla est realis physica extensio.

l. Dimen-
siones ma-
thematica
qua in va-
sis concauo
superfunt
exclusio in-
de omni
corpore non
sunt cor-
pus.
m. Demon-
stratur ob-
iectio
absurditas.

Et vt magis videas absurditatem, aduerte corpus illud mathematicum; id est, ita longum, latum & profundum semper in hydria versari quamdiu superest hydria, etiam dum intra eam est aqua; non enim tunc minus ibi est longum, latum & profundum. Igitur ibi tunc sunt